

РАЗВИТИЕ НА ХИМИЧЕСКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ В БЪЛГАРИЯ

Н. Хр. Найденов

Прилагането на химически процеси у нас е застъпено в различни производства много отдавна. Още през средните векове е познато производството на стъкло, желязо, олово, сребро, керамика и пр. Произвеждан е сапун, преработвани се кожи, използвани са различни видове природни багрила. Тези производства имат предимно занаятчийски характер. В края на 19-ти и началото на 20-ти век се обособяват малки предприятия за производство на сапун, стъкло, етерични масла, кожи и хранителни продукти като захар, пиво, вино, оцет, спирт и др. Повечето от тях са примитивни занаятчийски работилници.

През 30-те години на 20 век се развива производството на каучукови изделия, лакове и бои, калциев карбид, сода каустик (натриева основа), солна киселина, винена киселина и др. Производството е в незначителни количества. Потребностите от повечето химически продукти, макар и малки, са се задоволявали предимно от внос.

Показателите за развитието на химическата промишленост у нас до 1950 г. са ориентировъчни и несъпоставими, тъй като тогавашната структура не съответства на сегашната. Така например, производството на лакове и бои, калциев карбид, взривни вещества, цимент и др. са били включени в индустрията за строителни материали. През 1939 г. относителният дял на химическата промишленост към общия обем на промишлената продукция на страната е 1.6%.

След национализацията на промишлеността през 1947 г. дребните предприятия са уедрени и производството на химически продукти е удвоено в сравнение с 1939 г. Започва подготовка за изграждане на нови съвременни заводи и развитието на химическата промишленост у нас.

През 50-те години се поставят основите на съвременна химическа промишленост в България. Още през 1948 г. започва изграждането на първите мощности за производство на сярна киселина, амоняк, азотна киселина и азотни торове в Димитровград, които са въведени в експлоатация през 1951 г. През 1957–1960 г. се извършва тяхното първо разширение и се изграждат нови мощности за производство на фосфорни торове.

В началото на 50-те години се извършва строителството на содовия завод в Девня и от август 1954 г. започва производството на калцинирана сода, а след това и на сода бикарбонат и сода каустик по химичния метод. До 1960 г. се извършва първото разширение на производството на калцинирана сода. През този период се изграждат карбидните фабрики в Асеновград и на гара Яна и колофоновия завод. Поставят се основите на съвременна фармацевтична промишленост с изграждането на пеницилиновия завод в Разград, който става основа за развитие на производството на антибиотици и различни лекарствени средства. В състава на оловно-цинковия завод в Кърджали и медодобивния завод в Пирдоп се изграждат нови мощности за производство на сярна киселина.

Първите производства на нашата химическа промишленост са от местни суровини. Лигнитните въглища са основна суровина за производството на генераторен газ за синтез на амоняк, а от него на азотна киселина и азотни торове. Сярната киселина се получава от пирит и отпадъчните газове от цветната металургия, а содовите продукти – от готварската сол от находището край гр. Провадия и варовиците от района на Девня. Основна суровина за производството на антибиотици в Разград са нишестето, царевичният екстракт и др., доставяни от селското стопанство.

През 50-те години се създава съвременна материално-техническа база, подготвят се специалисти, формира се квалифицирана работна ръка и се създават предпоставки за по-нататъшно интензивно развитие на химическата промишленост в България.

Истински подем в нашата химическа промишленост започва след 1960 г. Изграждат се нови големи предприятия. Започва използването на нефта и природния газ като суровина за химическата промишленост. Обособяват се нови заводи и комбинати, усвояват се нови продукти и изделия и се усъвършенства структурата на производството.

През периода 1961–1965 г. в Девня продължава интензивното строителство. Въвеждат се в експлоатация нови мощности за производство на хлор по диафрагмения метод (12 хил. т/г) и преработването му до хлороводород, солна киселина, хлорна вар, натриев хипохлорид и за

производство на поливинилхлорид по емулсионния метод (12 хил. т/г.) и на калциев карбид – 30 хил. т/г. Продължава разширението на содовото производство и през 1965 г. са произведени 227 хил. тона калцинирана сода.

През юни 1963 г. се открива азотноторовия завод в Стара Загора и производството на азотни торове се увеличава от 83.6 хил. тона през 1960 г. на 260.5 хил. тона през 1965 г., или около 3 пъти. В Димитровград се увеличава производството на фосфорни торове от 40.9 хил. тона през 1960 г. на 93.7 хил. тона през 1965 г., т.е. над два пъти и се изграждат нови мощности и усвоява производството на метанол, формалин и карбамидно лепило. Извършва се модернизация, реконструкция и разширение на производството на автомобилни гуми в каучуковия завод в София.

Важен момент в развитието на нашата химическа промишленост е изграждането на нефтохимическия комбинат в Бургас. През септември 1963 г. са получени първите количества бензин. Създават се условия за задоволяване на потребностите на страната от моторни горива и осигуряване на ефективни суровини за развитието на химическата промишленост.

През този период в химическия завод „Лакпром“ в София се въвеждат в експлоатация новият цех за производство на фталов анхидрид от нафталин и цехът за епоксидни смоли. В химическия завод „Верил“ в с. Равно поле се усвояват нови производства на емулсионни масла и консистентни смазки, перилни и почистващи средства, спомагателни средства за промишлеността, строителството и др. В нефтопреработвателния завод „Леон Таджер“ в Русе се изгражда нов цех за алуминиев сулфат, в химическия комбинат в Костенец – нов цех за производство на синтетични багрила, в карбидната фабрика в Асеновград – нов цех за калциев карбонат-преципитат. Фабриката „Васил Левски“ във Варна се премества на нова площадка и се изграждат нови цехове за производство на цинквейс, оловна глеч и оловен миним.

През периода 1961–1965 г. обемът на продукцията на химическата промишленост нараства над 4 пъти, а нейният относителен дял към общата промишлена продукция на страната се увеличава от 3.7% през 1960 г. на 4.4% през 1965 г.

Нашата химическа промишленост прави решителен скок в своето развитие през периода 1966–1970 г., който с основание се нарича „Петилетка на химията, петилетка на органичния синтез“. Изграждат се нови мощности за производство на химически продукти – основни суровини за по-нататъшното развитие на химическата промишленост, за задоволяване потребностите на другите отрасли, за разширяване и задълбочаване химизацията на народното стопанство.

През този период нефтопреработвателните мощности се увеличават над два пъти. През 1966 г. се въвежда в експлоатация инсталация за производство на олефини – етилен, пропилен и др., а през 1968 г. – на ароматни въглеводороди – бензен, толуен и ксилени. Те са основа за производство на други продукти на органичния синтез като етилбензен, стирен, бутадиевстиренов каучук, фенол, ацетон, капролактан, полиамидни влакна, акрилонитрил, полиакрилонитрилни влакна, етиленов оксид, етиленглигол, диметилтерефталат, полиестерни влакна и др.

На основата на етиленгликола и параксилена, произвеждани в Бургас, се изграждат мощности за производство на диметилтерефталат и полиестерни влакна в Ямбол, въведен в експлоатация през 1968 г. От фенола в химическия комбинат в Стара Загора се произвежда капролактан, които се преработва до полиамидни влакна във Видин.

Природният газ открит край с. Чирен, Врачанско, е изходната суровина за изграждането на химическия комбинат във Враца, въведен в експлоатация през 1968 г. за производство на амоняк (400 хил. т/г) и карбамид (600 хил. т/г). Производството на азотни торове се увеличава от 250 хил. тона през 1965 г. на 601.6 хил. тона през 1970 г.

В Димитровград се изграждат нови мощности за производство на сярна киселина, екстракционна фосфорна киселина, двоен суперфосфат, уротропин, диметилсулфат и др. Количеството на фосфорните торове се увеличава от 93.7 хил. тона през 1965 г. на 147.6 хил. тона през 1970 г.

В Девня са построени нови мощности за производство на хлор и сода каустик по диафрагмения и живачния метод и количеството на произведената сода каустик се увеличава от 32 хил. тона през 1965 г. на 40 хил. тона през 1970 г., а на калцинирана сода през 1970 г.

достига 306 хил. тона. Влизат в действие и нови мощности за производство на суспензионен поливинилхлорид (12 хил. т/г) и боракс (10 хил. т/г).

През 1966 г. в химическия завод „Агрия“ в Пловдив се въвежда в експлоатация нова мощност за производство на дитиокарбаматния фунгицид пероцин (цинеб).

С изграждане на новите мощности за производство на поливинилхлорид в Девня и на полиетилен ниско и високо налягане в нефтохимическия комбинат в Бургас се осигурява суровинната база за интензивно развитие на пластмасопреобладаващата промишленост у нас.

Основните показатели за развитие на нашата химическа промишленост към 1970 г. са дадени в таблица 1.

Таблица 1. Основни показатели за развитието на химическата промишленост в България през периода 1939–1970 г.

показател	мярка	1939	1950	1960	1965	1970
обем на продукцията на хим. промишленост	млн. лв.	5.6	20.7	175.7	514.4	1432.9
относителен дял на хим. промишленост към общия обем на промишлеността	%	1.6	4.9	6.9	7.0	10.7
капитални вложения в хим. промишленост	млн. лв.	–	14.1	33.2	110.9	383.9
основни фондове	млн. лв.	–	–	–	603.4	1745.6
производителност на труда на един работник	лв.	2587	7986	16040	24252	28432
износ на химически продукти	млн. вал. лв.	–	–	–	51.9	201.7

Химическите продукти навлизат широко в производството във всички отрасли на народното стопанство. Пред химическата промишленост се поставя задачата „да се развива с ускорени темпове, като особено внимание се отделя на: минерални торове, за да се реши голямата задача – химизацията на селското стопанство, производството на нови синтетични материали и суровини, които все по-широко навлизат в машиностроенето, строителството, леката промишленост и селското стопанство, развитието на нефтопреработвателната промишленост, химико-фармацевтичната промишленост и малотонажната химия“.

Интензивното развитие на химическата промишленост продължава и след 1970 г. Въвежда се в експлоатация вторият нефтохимически комбинат в Плевен. Внедряват се съвременни технологии за производство на висококачествени масла, пътни и строителни битуми, твърди парафини, церезин и др. В Бургас са разширени основните производства на полистирен – от 24 на 35 хил. т/г на полиетилен ниско налягане – от 10 на 17 хил. т/г и на полиакрилонитрилни влакна – от 9 на 12.5 хил. т/г.

Най-големите обекти през периода 1971–1975 г. са новите заводи за калцинирана сода и минерални торове в Девня и химическият комбинат за изкуствени влакна „Свилоса“ в Свищов. Изгражда се и се въвежда в експлоатация газопроводът СССР-НРБ. С доставката на природен газ се създават условия за модернизация и интензификация на редици производства и се осигурява нова ефективна суровина за производството на химични продукти.

Наред с големите обекти на химическата промишленост са разширени много от съществуващите и усвоени нови производства на химически продукти и изделия. Разширяват се пластмасопреобладаващите предприятия в София, Русе, Габрово, Асеновград и др. Модернизират се лаково-бояджийските заводи в София и Русе. В химическия комбинат „Верила“ се изграждат нови мощности за производство на синтетични миещи средства и се усвояват много нови спомагателни средства за промишлеността, строителството и др. Изгражда се новият завод за фотохимични продукти „Фохар“ в София. Продължава интензивното развитие на химико-фармацевтичната и парфюмерийно-козметичната промишленост. Разширяват се съществуващите мощности и изграждат нови в завода за антибиотици в Разград

и химико-фармацевтичните заводи в София, Станке Димитров (Дупница) и Троян и завода за превързочни материали в Сандански.

Периодът 1976–1980 г. е нов етап в развитието на химическата промишленост в България. Характеризира се с изграждане на мощности за дълбочинно преработване на нефтопродукти с цел да се намали относителният дял на котелното гориво, да се увеличи дялът на светлите нефтопродукти и да се осигурят суровини за нефтохимията. За този период най-големия обект е нефтохимическият комплекс в Бургас. Неговите подобекти се въвеждат в експлоатация през 1979 г. Основно звено е производството на олефини – етилен, пропилен, пиролизен бензин и други фракции, като основният продукт, етиленът, е с мощност 250 хил. т/г. Олефиновите въглеводороди са изходни суровини за производство на основните продукти на органичния синтез.

Част от етилена се използва за производство на ацеталдехид. Новата инсталация на неговото производство, въведена в експлоатация на 21.12.1979 г., е с мощност 90 хил. т/г. Той е изходна суровина за производството на октанол 2 хил. т/г. и бутанол 10 хил. т/г., които се използват в лакобояджийските заводи в София и Русе за производство на пластификатори за пластмасопреработващата промишленост. Част от ацеталдехида намира приложение в производството на пентаеритрит в Димитровград като изходна суровина за производство на лаково-бояджийски материали.

За преработване на етилена в Бургас са изградени нова инсталация за производство на полиетилен високо налягане, въведена в експлоатация на 14.01.1979 г. – суровина за пластмасопреработващата промишленост, и инсталация за производство на етиленов оксид и етиленгликол, които са суровини за производството на полиестерни влакна, полиестерни смоли, спомагателни средства за промишлеността и битовата химия.

През 1979 г. в Девня се въвеждат в експлоатация нови мощности за производство на хлор (140 хил. т/г), сода каустик по диафрагмения метод (150 хил. т/г), винилхлорид (150 хил. т/г) и поливинилхлорид (120 хил. т/г). Като изходна суровина за тяхното производство се използва етилен, доставен по тръбопровод от Бургас.

За преработване на пропилен, който се получава при производството на етилен, е изградена нова инсталация за производство на 80 хил. т/г, въведена в експлоатация на 5.09.1981 г. Той е основна суровина за пластмасопреработващата промишленост.

За преработване на пиролизния бензин, страничен продукт при производството на етилен, е изградена инсталация за производство на бензен (140 хил. т/г), въведена в експлоатация на 15.12.1980 г. Бензенът е основна суровина за производството на най-различни видове продукти и изделия. Изградена е и инсталация за производство на нормални парафини (120 хил. т/г) – изходна суровина за получаване на алкилбензен и други продукти. С въвеждане в експлоатация на мощностите на комплекса за каталитичен крекинг се увеличава производството на светли нефтопродукти.

С въвеждане в експлоатация на новите мощности на нефтохимическия комбинат в Бургас и свързаните с тях обекти нашата химическа промишленост се обогатява с нови 250 хил. т/г пластмаси и над 300 хил. т/г продукти на основния органичен синтез. Създават се условия за дълбочинно преработване на основните суровини, получавани от нефтохимическия комплекс, чрез усвояване на производството на нови продукти и изделия, по пълно задоволяване на потребностите и увеличаване на экспортните възможности на страната.

В началото на 80-те години в експлоатация се въвеждат и други обекти на химическата промишленост – разширение на производството на полиамидни влакна във Видин и полиестерни влакна в Ямбол, на пневматични гуми във Видин и София, нови производства на фталов анхидрид от ортоксиден в Русе, на смоли и преспрахове в завода „П. Волон“ в Шумен, на метилметакрилат в Стара Загора, на метилметакрилат във „Верила“. Монтират се нови високопроизводителни машини и технологични линии в пластмасопреработващите комбинати в Русе, Габрово, Асеновград, Ботевград, София и др. Изграждат се нови заводи за производство на технически каучукови изделия в Кула и Мадан и мощностите на комбината в Пазарджик се преместват на нова площадка. Продължава и интензивното развитие на химикофармацевтичната и парфюмерийно-козметичната промишленост.

Развитието на нашата химическа промишленост през периода 1976–1980 г. е показано в таблица 2.

Таблица 2. Индекси за ръста и средногодишните темпове на развитие на химическата промишленост в България през 1976–1980 г.

показател	ръст 1980 към 1975 г., %	средногодишен темп, %
обща промишлена продукция	151.9	8.7
численост на персонал	288.6	23.6
печалба	317.4	26.0
обществена производителност на труда	255.2	20.6
рентабилност (печалба на 100 лв. производствени фондове)	219.9	17.1

През 1980 г., с 3.1% от общия брой на персонала и 9.4% от основните фондове в материалното производство, предприятията от системата на Министерството на химическата промишленост осигуряват 17.1% от общата промишлена продукция и 20.8% от печалбата на страната. От общата промишлена продукция 16.7% се доставя на стоковия фонд и 20% са за износ.

С основните насоки за развитието на икономиката на България през периода 1981–1985 г. се повишава ролята на химическата промишленост за разширяване на суровинната база на страната и за по-пълно задоволяване потребностите на населението. Предвижда се да се увеличи дълбочинната преработка на нефта, да се увеличава производството на полимерни продукти, да се обогати асортимента и подобри качеството на химичните влакна, да се модернизират съществуващите мощности за производство на минерални торове и изградят нови мощности. Особено внимание се отделя за развитието на малотонажната химия, за усвояване на широка номенклатура от бои, катализатори, ензими, чисти и свръхчисти вещества, за интензификацията на производството в различните отрасли на народното стопанство, за разширяване и разнообразяване производството на стоки за широко потребление. Предвижда се с ускорени темпове да продължи развитието на фармацевтичната и парфюмерийно-козметичната промишленост и фитохимичните производства, да се интензифицира съществуващото производство на антибиотици за хуманни цели като се внедряват нови и усъвършенствани технологии.

В началото на периода 1981–1985 г. завършва въвеждането в експлоатация на мощностите включени в комплекса на каталитичния крекинг в Бургас, на производството на полиестерна коприна в Ямбол, на сярна киселина и троен суперфосфат в Димитровград, на концентрирана азотна киселина в Стара Загора, интензификация на производството на амоняк и карбамид във Враца. Модернизират се каучукопреработвателните мощности във Видин и София. Въвежда се в експлоатация ново модерно производство на трапецовидни ремъци в „Зебра“ в Нови Искър и нови инсталации за производство на пластмасови изделия – велпапе от полипропилен – в „Пиринпласт“ в Гоце Делчев, подови настилки и мебелно фолио в Ботевград и тъкани торби от полипропилен в Асеновград, нови изкуствени кожи и подови настилки в Русе. Завършва строителството на завода „Пластхим“ в Тервел. Заводът „Хемус“ в Бургас се измества на нова площадка и разширява своето производство. Започва модернизацията на химическия завод „Агрия“ в Пловдив и влизат в експлоатация първите нови мощности за производство на медни препарати. Непрекъснато се модернизират и разширяват мощностите на фармацевтичната и парфюмерийно-козметичната промишленост.

През същия период най-крупния обект е модернизацията и реконструкцията на производството на амоняк и азотни торове в Димитровград.

През периода 1986–1990 г. се предвиждаше завършване и въвеждане в експлоатация на такива важни обекти като „Етилен-150“ в Бургас, алкилбензен, компоненти за твърди полиуретани и бензенова киселина в Ямбол, винилхлорид, поливинилхлорид, готварска сола и реконструкцията на хлоралкалната електролиза с металооксидни аноди в Девня, фталов и малеинов анхидрид в Русе, печатарски мастила в Световрачене, инсталация за сулфориране във

„Верила“, смесителния цех и цеха за бандажи в „Зебра“ в Нови Искър, комплекса за преработване на царевица в Разград и др. Тази програма беше изпълнена само частично.

Високите темпове на развитие на химическата промишленост в България се дължат на големите инвестиции, които в продължение на много години са заделени за нейното развитие. Размерите на капиталните вложения общо за промишлеността и тези за химическата промишленост и техният относителен дял е даден в таблица 3.

Таблица 3. Капитални вложения общо в промишлеността и химическата промишленост на България през периода 1960–1980 г.

показател	мярка	1961–65	1966–70	1971–75	1976–80
общо за промишлеността	млн. лв.	3555.9	6898	8881.6	12890.8
за химическата и каучуковата промишленост	млн. лв.	314	1092	1492.3	1702.6
относителен дял на капиталните вложения за хим. и кауч. промишленост	%	8.8	15.9	16.8	13.3

Към 1985 г. основните фондове в химическата промишленост на България са на стойност 7300 млн. лв., в това число машини и съоръжения – 5100 млн. лв., от които за 900 млн. лв. местни и за 2200 млн. лв. вносни от бившите социалистически страни и за 2000 млн. лв. от други страни. През периода 1981–1985 г. основните фондове се увеличават с 143% или средно годишно със 7.4%, а в следващите години техният ръст е незначителен.

Характерна тенденция в развитието на химическата промишленост в България е, че през 70-те години са изградени мощности, комплектовани с високопроизводителни агрегати и технологически линии. През този период са изградени мощности оптимални за своите размери, съответстващи на мощностите, които се изграждат в напредналите страни в света като: етилен – 250 хил. т/г, полиетилен – 50 хил. т/г, винилхлорид – 150 хил. т/г, поливинилхлорид – 120 хил. т/г, нормални парафини – 120 хил. т/г и др.

Практиката показва, че икономическите предимства на високопроизводителните агрегати и технологични линии могат да бъдат реализирани само в условията на безупречна работа и надеждност при тяхната експлоатация. Ефективността на производството на високопроизводителните инсталации и технологични линии зависи преди всичко от степента на тяхното използване.

При нарушаване на нормалния режим на работа на инсталациите с високопроизводителни агрегати и технологични линии, наред с икономическите загуби, не по малки са и загубите от замърсяване на околната среда и нарушаване на екологичното равновесие. Това е особено характерно при аварийни ситуации, примери за които има в Девня и Бургас. С увеличаване на аварията и престоите се намалява производството на някои основни химически продукти като калцинирана сода, сярна киселина, фосфорни торове, химически влакна, пластмаси и др. Увеличава се преразхода на суровини, материали и енергия. Не се задоволяват напълно вътрешните потребности и се намаляват експортните възможности на страната.

Периода след 1980 г. е крайно незадоволителен за развитието на химическата промишленост в България. С петгодишния план за периода 1981–1985 г. се предвижда продукцията на химическата промишленост да се увеличи със 150%, а е постигнат ръст едва от 124.7%. Още по-ниско е изпълнението на някои други показатели като съвкупната печалба – 113.5%, чистата продукция – 116.1%, рентабилността на основните фондове – 80.3% и фондоотдаването – 82%. Тези показатели показват неблагоприятните тенденции на развитието, изразяващи се в това, че не само не се постига предвидения ръст, но и значително се влошава икономическата структура на производството. С непрекъснатите корекции на основните икономически показатели през този период се създава пълна дезинформация за фактическото състояние без да се вземат мерки за стабилизация, а още повече за прогресивни структурни изменения.

Неблагоприятните тенденции на развитието продължават и след 1985 г. Експлозията на производството на поливинилхлорид в Девня и пожарът на производството на вискозни влакна в Свищов са причина за трайните отрицателни резултати в развитието на химическата промишленост. Намалява се производството на ценни химически продукти на стойност 130–150 млн. лв. годишно.

Известно е, че с развитието на химическите производства се нарушава екологичното равновесие, но това се дължи главно на нарушаване на технологичния режим на производството и неправилното използване на химическите продукти и изделия. Причините за това са предимно икономически, защото не се заделят достатъчно средства за обновяване на производството, модернизацията на технологиите и повишаване качеството на продукцията. Освен това не трябва да се подценява и ниското ниво на общата култура и недостатъчните химически знания както на производителите, така и на потребителите на химически продукти и изделия.

Модернизация и обновление на материално-техническата база и преработване на усвоените в нашата химическа промишленост основни суровини като соли, основи, киселини, продукти на нефтохимията и основния органичен синтез за усвояване производството на нови химически продукти и изделия и повишаване на тяхното качество – това трябва да бъде основно направление за развитие на химическата промишленост в България.

С основание можем да си зададем въпроса дали тези многократно повтаряни до сега наши желания ще се реализират в новите условия. Отговорът на този въпрос може да бъде положителен, ако за постигане на тази цел се подхожда научно-технически и икономически обосновано. Независимо от формата на собственост, тази дейност трябва да се ръководи от компетентни специалисти с доказан практически опит. Тук няма място за спекуланти и карьеристи, а за квалифицирани, творчески личности. Това се налага от същността на химическите производства, които изискват висока квалификация, професионализъм и творчество.

Досегашната практика показва неблагоприятните последици от волунтаристични и некомпетентни решения. Имаме достатъчно богат опит, от който трябва да се поучим. Сега е времето да се използват знанията на учените, практическия опит на стотиците специалисти от производството и творческата активност на младите специалисти за по-нататъшното ефективно развитие на химическата промишленост в България – суровинен тил за развитието и на другите направления в икономиката и катализатор за преодоляване на икономическите трудности.

За съжаление в България не се използва пълноценно наличния научно-технически потенциал. Не се използват специалистите с дългогодишен доказан практически опит и знания, които като техникоикономически експерти могат да бъдат компетентни консултанти при анализ и оценка на проблемите и изготвяне на предложения за тяхното решаване. Компетентността трябва да бъде основен критерий. Място за компромиси няма, защото без компетентност и професионализъм няма творчество, няма развитие, няма изход от кризата, няма благоденствие!

Производство на основни химически продукти в България в периода 1980–1998 г.

производство	мярка	1980	1985	1990	1991	1998
амоняк	хил. т	1008.8	11380	1308.6	1092.8	982.4
азотни торове	хил. т	436.0	468.7	525.7	395.2	375.6
фосфорни торове	хил. т	216.61	171.7	46.6	39.6	110.2
сярна киселина	хил. т	851.9	810.1	521.8	355.1	556.2
сода каустик	хил. т	168.4	157.1	108.2	76.5	80.0
калцинирана сода	хил. т	1478.7	1036.6	1046.2	893.3	250.0
карбамид	хил. т	–	–	–	–	301.3
пестициди	хил. т	18.9	18.3	10.0	7.3	5.3
бензин	хил. т	2277	2730	1901	891	1732
керосин	хил. т	304	365	209	61	152
дизелово гориво	хил. т	4209	4822	2717	1410	2009
пластмаси, синт. смоли, лепила	хил. т	254.7	406.4	248.3	141.6	200
дунапрен	т	–	–	–	1466	367
меки изкуствени кожи	хил. м ²	15382	15537	10834	3122	1106
химични влакна	хил. т	96.1	104.8	57.9	25.5	41.4
авто гуми	хил. бр.	1531.7	1659	1795	1141	931
гумени обувки	млн. бр	12.5	8.2	3.2	2.9	0.6
бои и лакове	хил. т	65	85.6	60.6	22.4	32.7
перилни препарати	т	11207	11777	10432	4989	4509
сапуни	хил. т	25.8	11.3	13.8	1.4	–
паста за зъби	т	31051	37472	25878	18316	31698
антибиотици	т	477	268	194	257	28
витамини	т	290	270	157	194	190
антипиретици	т	2203	2393	1011	1133	100
колофон	т	1997	1900	927	436	9
розово масло	кг	463	512	931	870	602

Относителен дял на химическата промишленост към общия обем на промишлената продукция в България в периода 1939–1989 г.

година	1939	1960	1970	1980	1990	1991	1998
относителен дял, %	1.9	3.7	7.5	15.7	12.6	12.3	18.8

Брой на предприятията и заетите в химическата промишленост в България в периода 1985–1998 г.

година	1985	1989	1990	1991	1998
предприятия	101	117	126	122	3300
заети	108199	113092	110339	94963	80622

28.11.2010 г.